

NOVO OBRAZOVANJE O EUROPI

POLICY DOKUMENT, SVIBANJ 2023.

NOVO OBRAZOVANJE O EUROPI

Teme obuhvaćene
ovim *policy*
dokumentom:

- Uvod
- Platforma
- Pilotiranje
- Europska
perspektiva
- Što slijedi?

Sažetak

Pružanje dobrog građanskog obrazovanja o Europi i EU-u u školama je zahtjevno. Nastavnicama i nastavnicima nedostaje odgovarajući materijal i osjećaju se nesigurno zbog dinamike zbivanja u Europi. MEGA platforma suočava se s tim izazovima pružajući suvremene pedagoške materijale i za nastavnike:ce, i za učenike:ce, pomažući im da budu u skladu s najnovijim dostignućima u EU-u i nudeći inovativne metodološke pristupe njihovoj nastavi. Nastavnice i nastavnici mogu koristiti MEGA platformu kako bi svoje obrazovanje o EU-u i Europi učinili svestranijim, raznolikijim te u konačnici privlačnijim učenicima:cama.

Dokument je nastao u sklopu Erasmus + projekta MEGA: Make Europe Great Again (2020-1-FR01-KA201-080193). Ovaj projekt je financiran uz potporu Europske komisije. Ova publikacija odražava samo stajališta autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njoj.

1. UVOD

Čini se da je Europska unija i dalje „mistična zvijer” mnogim mladima. Prema istraživanju Europskog parlamenta o mladima iz 2021., 55% kažu da „ne razumiju mnogo ili bilo što o EU-u”. [1] U isto vrijeme, čini se da sami mladi nisu zadovoljni time. U okviru „Konferencije o budućnosti Europe” iznijeli su *position paper* u kojem se traži:

„osiguranje minimalne razine edukacije o EU-u te osobito njegovim demokratskim procesima, među ostalim o povijesti europskih integracija i europskog građanstva. Takvi bi programi, koji bi trebali biti osmišljeni na način prilagođen dobi kojim se potiče na sudjelovanje, primjerice osmišljavanjem posebnih programa i edukativnih materijala za djecu i škole, trebali donositi koristi osobama svih dobnih skupina;109 te organizacijama civilnog društva aktivnima u području neformalnog obrazovanja” (Europska unija 2022., str. 80). [2]

U istom dokumentu ističu da je važno:

„podupirati osposobljavanje nastavnika [3], učiti iz najboljih praksi i koristiti nove, inovativne i kreativne tehnike poučavanja koje odražavaju razvoj metoda poučavanja” (Europska unija 2022., str. 89).

Navedeni zahtjevi pokazuju da još uvijek ima prostora za napredak kada je riječ o obrazovanju o EU-u općenito, a posebno u formalnom obrazovnom okruženju. To se odnosi na sam opseg znanja o EU-u, kao i na njegovu dubinu i kvalitetu.

Kako bi se rasvijetlili razlozi zbog kojih obrazovanje o Europi još uvijek nije tako dobro razvijeno kao što bi mnogi građani EU-a željeli da jest, u sklopu projekta MEGA razgovarali smo s 80 ravnatelja, 675 nastavnika i 1283 učenika u pet europskih država članica [4] i ispitali njihovu percepciju o tom pitanju. Njihovi su odgovori bili izuzetni: očigledno je da tih pet država članica Europske unije već više od 20 godina ima obrazovanje o Europi i EU-u kao dio svojih obveznih kurikulumata. Međutim, čini se da još uvijek postoje poteškoće u svakodnevnom prijenosu srodnog znanja. [5]

[1] Istraživanje Europskog parlamenta o mladima u rujnu 2021.

[2] Europska unija (2022.). Konferencija o budućnosti Europe. IZVJEŠĆE O KONAČNOM ISHODU. Preuzeto iz https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_en.

[3] Izrazi koji se upotrebljavaju u ovome radu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškome ili ženskom rodu, neutralni su i jednako obuhvaćaju sva rodna značenja.

[4] To su Portugal, Španjolska, Francuska, Njemačka i Hrvatska.

[5] Vidi: Bijela knjiga o izazovima poučavanja o Europskoj uniji

Istraživanje je pružilo tri glavna uvida:

- Prvo, unatoč mnoštvu informacija o EU-u na internetu, nastavnici imaju poteškoća u pronalaženju visokokvalitetnog obrazovnog materijala o EU-u i Europi koji su vrednovani od stručnjaka u području, prema objektivnim kriterijima. Nastavnicima nedostaje vremena, a često i znanja da procijene je li materijal o kojem je riječ ažuran i pruža li kvalitetan sadržaj – i sadržajno, i u smislu primijenjenih pedagoških metodologija.
- Drugo, nastavnici imaju poteškoća u pronalaženju obrazovnog materijala o EU-u i Europi koji odgovara njihovom obrazovnom okruženju u školi. Školski sustav s nastavom od 45 do 90 minuta i samo nekoliko sati obrazovanja o EU-u po školskoj godini zahtijeva mnogo prilagodbe dostupnih materijala. Nastavnici se često nađu u situaciji u kojoj su pronašli vrlo privlačan obrazovni materijal, ali ne mogu prilagoditi sadržaj ili metode svojoj učionici. Također im nedostaju resursi za prilagodbu materijala u skladu s tim. Stoga se vraćaju standardnoj nastavi uz pomoć školske knjige i bez inovativnih te privlačnih metodologija.
- Treće, nastavnici artikuliraju svoju nesigurnost kada je riječ o podučavanju o tako dinamičnom političkom sustavu poput Europske unije. Često im nedostaju najnovije informacije i propuštaju najnovije rasprave o trenutnom stanju i budućnosti EU-a. Stoga izražavaju potrebu za osvježavanjem i produblivanjem znanja o Europi i EU-u kako bi bili dovoljno samouvjereni za ono što podučavaju u učionici.

Imajući na umu ove rezultate istraživanja, kroz ERASMUS+ projekt „MEGA (*Make Europe Great Again*): jačanje europske dimenzije odgoja i obrazovanja” - razvili smo platformu koja se bavi tim specifičnim poteškoćama. Prva cjelovita verzija platforme pokrenuta je u jesen 2022. godine, a od tada su je učenici i nastavnici testirali i ocjenjivali u svih pet zemalja sudionica.

Ovaj *policy* dokument ukratko opisuje glavnu strukturu MEGA-platforme i objašnjava kako reagira na zahtjeve nastavnika i učenika. Također, predstavlja rezultate evaluacije različitih krugova testiranja. Nadalje, u njemu se ukazuje na europsku perspektivu obrazovanja o Europi. Na samome kraju daje nekoliko preporuka o tome kako se obrazovanje o Europi može najbolje implementirati u školi i naglašava kako MEGA platforma može pomoći nastavnicima u tom zadatku.

2. PLATFORMA

Nakon rezultata istraživanja MEGA projekta, MEGA platforma ima tri glavna odjeljka od kojih se svaki bavi jednim od glavnih pitanja.

a. Provjereni, kvalitetni nastavni materijali - Knjižnica materijala

Iako nastavnici na internetu mogu lako pronaći obilje obrazovnog materijala o EU-u i Europi, vremenski izdaci za pronalaženje visokokvalitetnog materijala koji dodaju vrijednost njihovom podučavanju opisani su kao opsežni i teže izvedivi. Stoga MEGA platforma sadrži Knjižnicu materijala koja sadrži mnoštvo resursa koji se nude nastavnicima. Naše partnerske organizacije odabrale su ih i ocijenile te pomažu da europsko obrazovanje u školi postane privlačnije i poželjnije. Odabrani materijal ažuran je, u kontekstu čvrstih činjenica i pedagoških metodologija. Stoga nastavnici mogu uštedjeti dragocjeno vrijeme kada se pripremaju za svoje podučavanje.

b. Odaberi i podučavaj - nastavne pripreme

Čak i ako nastavnici uspiju pronaći visokokvalitetne resurse za svoje podučavanje, oni uglavnom nisu izravno upotrebljivi u učionici i treba ih prilagoditi. To često uzima znatno mnogo organizacijskih i vremenskih kapaciteta redovnog školskog nastavnika. Stoga MEGA platforma nudi nastavnicima spremne pedagoške materijale o EU-u i Europi koji su posebno dizajnirani da odgovaraju redovitoj nastavi u svih pet država članica. To znači da svaka lekcija traje između 45 - 90 minuta i, ako je potrebno, može se lako prilagoditi. Lekcije i vježbe dolaze s detaljnim opisima za nastavnike o tome kako se nastavna priprema može provesti. To uključuje uvodne prezentacije, kao i digitalni i tiskani materijal koji se može koristiti tijekom podučavanja. Materijali za odabir i podučavanje pripremljeni su za digitalno i nedigitalno okruženje, tako da se nastavnici ne moraju nužno oslanjati na tehničku opremu za provedbu nastavnog sata. Nadalje, nastavne pripreme „Odaberi i podučavaj“ pružaju materijal u osnovnoj i naprednoj verziji. Osnovne vježbe manje su složene i prikladne su za mlađe učenike ili nižu razinu obrazovanja. Napredne verzije su zahtjevnije po sadržaju i po metodologiji te su idealne za starije učenike s višim analitičkim kompetencijama i boljom obrazovnom pozadinom.

c. E-učenje

Nastavnici i ravnatelji utvrdili su da je osposobljavanje nastavnika važan aspekt u poboljšanju obrazovanja o EU-u i Europi. Doista je vrlo teško pratiti dinamiku europskog političkog sustava, biti u tijeku s najnovijim europskim politikama i razumjeti najnovija zbivanja u europskoj politici. Sam opseg europskih tema i ubrzani tempo u kojem se europska politička pitanja mijenjaju lako opterećuju stručnjake i nestručnjake.

Kako bi se nastavnicima pomoglo da dobiju pregled osnova te važnih zbivanja u EU-u, MEGA platforma sadrži pet modula e-učenja na koje se nastavnici mogu upisati i učiti.

E-učenje je podijeljeno u pet modula:

- **1. modul: Što je Europska unija?** sadržava informacije o temeljima EU-a
- **2. modul: Kako funkcionira Europska unija?** pruža uvid u unutarnje procese i procedure donošenja odluka EU-a
- **3. modul: Što EU donosi u našem svakodnevnom životu?** prikazuje dnevni utjecaj EU-a na njezine građane
- **4. modul: Što je na dnevnom redu Europske unije?** raspravlja o najnovijim politikama EU-a
- **5 modul: Europski zeleni plan** predstavlja europski zeleni plan kao jednu od središnjih politika našeg doba.

Moduli se sastoje od raznih interaktivnih multimedijских sadržaja (npr. infografike, videozapisi, *podcasti*), što učenje čini uzbudljivim, intuitivnim i ugodnim. Umjesto da samo slušaju predavanja o EU-u, MEGA moduli e-učenja kombiniraju različite metode podučavanja i učenja. To će u konačnici pomoći i nadahnuti nastavnike diljem Europe da koriste platformu i za vlastito podučavanje.

Ono što je posebno kod modula e-učenja je činjenica da ih nastavnici mogu pratiti vlastitim tempom i mogu samostalno prolaziti kroz tečaj. Nakon što završe s učenjem na platformi, nastavnici također mogu dobiti potvrdu o uspješnom sudjelovanju u e-učenju.

3. PILOTIRANJE

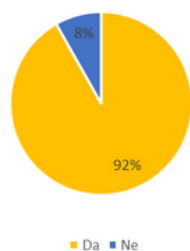
Od pokretanja beta verzije MEGA platforme testirale su je i ocijenile različite ciljne skupine u pet država članica sudionica u projektu. Tijekom projekta provedena su dva glavna kruga testiranja kako bi se ocijenile glavne komponente MEGA platforme, odnosno moduli e-učenja i nastavnih priprema koje se pružaju u odjeljku za nastavne materijale.

Nastavne pripreme „Odaberi i podučavaj“ izvelo je i testiralo ukupno 49 nastavnika i 937 učenika. Nakon odabira i izvođenja nastavnih priprema, nastavnici i učenici ispunili su upitnik u kojem su mogli iznijeti svoje mišljenje i dojam o aktivnostima.

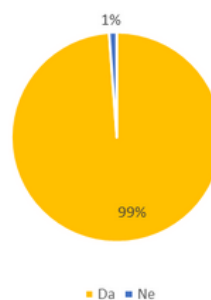
Velika većina nastavnika bila je donekle ili potpuno zadovoljna metodama, alatima i tehnikama koje su korištene u aktivnostima. Većina nastavnika izrazila je da su predstavljene aktivnosti korisne za njihovo podučavanje i da će ih preporučiti svojim kolegama. Učenici su imali vrlo slično mišljenje. Velika većina bila je zadovoljna vježbama i rekla je da su naučili nešto novo o Europskoj uniji i Europi.

Kada je riječ o odjeljku e-učenja MEGA platforme, ukupno 85 nastavnika potrudilo se proći kroz jedan ili više modula i formulirati svoje dojmove u polu-strukturiranom upitniku. Prvo, mogli su kvantitativno ocijeniti module i imali su mogućnost ostaviti komentare i dati prijedloge kako bi se moduli mogli poboljšati. Pitanja su se odnosila na sadržaj e-učenja, kao i na upotrebljivost i dizajn platforme.

Osjećate li se samopouzdanije u poučavanju o EU nakon poduke?

Jeste li podukom naučili nešto novo o EU?

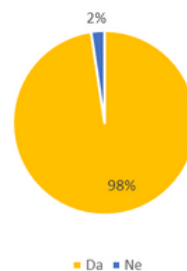

Koliko ste zadovoljni sadržajem i aktivnostima MEGA projekta?

Biste li preporučili materijale i poduku kolegama i drugim stručnjacima u obrazovanju?

Koliko ste zadovoljni alatima i tehnikama korištenim u edukacijama?

Općenito, velika većina ispitanika bila je vrlo ili donekle zadovoljna i sadržajem aktivnosti, i alatima i tehnikama modula. Gotovo svi ispitanici preporučili bi materijale i e-učenje kolegama i drugim stručnjacima u obrazovanju te su gotovo svi izjavili da su naučili nešto novo o EU-u. Međutim, što je još važnije, više od 90% nastavnika osjećalo se sigurnije podučavati o EU-u nakon što su završili jedan ili više MEGA modula.

Iskustva nastavnika:ica

Platforma je pravo osvježenje u nastavi o EU-u. (Hrvatska)

Omogućila mi je da otvorim svoje vidike o pitanjima na koja nisam nužno obraćao pažnju u razredu. (Francuska)

Otkrio sam da EU čini više za nas nego što mislimo. (Portugal)

4. EUROPSKA PERSPEKTIVA

S obzirom na činjenicu da Europska unija ima vrlo ograničen suverenitet u području politike obrazovanja, vrlo je teško unijeti europsku perspektivu u obvezne kurikule u državama članicama. U skladu s tim, može se pretpostaviti da se čak i obrazovanju o Europi i EU-u pristupa iz nacionalne perspektive. Implicitno, navikli smo učiti o tome kako bi EU i Europa trebali funkcionirati ili biti uspostavljeni iz nacionalnog konteksta, a da zapravo ne znamo mnogo o tome što ljudi u drugim državama članicama EU-a misle o europskim pitanjima. Stoga bi se obrazovanjem o EU-u i Europi moglo dogoditi suprotno onome što se namjerava učiniti. Umjesto da priprema buduće generacije za život na donekle ujedinjenom kontinentu, to bi moglo potaknuti nerazumijevanje kako bi Europa trebala izgledati i kako bi trebala funkcionirati. Obrazovanje o EU-u i Europi u kojem dominiraju nacionalne perspektive moglo bi dovesti do situacije u kojoj se svi zalažu za zajedničku europsku budućnost, ali razlike u mišljenjima o tome kako bi se to moglo postići, mogle bi stvoriti podjele umjesto integracije.

Projekt MEGA namjerno ima europsku perspektivu obrazovanja o EU-u i Europi. Kao rezultat zajedničkih napora pružatelja građanskog odgoja i obrazovanja iz pet država članica EU-a, MEGA platforma nadilazi jedinstvenu nacionalnu perspektivu i uključuje mišljenja, stajališta i perspektive iz svih njihovih nacionalnih konteksta. Svakako, spajanje takve raznolikosti i njezino ostvarenje u tehničkom aspektu jest i bilo je zahtjevno. No, naglašavajući ono što nas ujedinjuje, MEGA projekt može se promatrati kao pilot projekt koji traži istinski europski pristup europskom građanskom obrazovanju.

Kada podučavate o EU-u, jedno bi trebalo biti sigurno. EU je više od svojih institucija i zakonodavnih postupaka. On je više od zastupnika u parlamentu ili administracije. EU je nešto što nadilazi sve navedeno – EU je perspektiva.

To je perspektiva tako da je EU simbol mirnog partnerstva među državama i njihovim građanima i građankama. To nam pokazuje da je suradnja ključna pri izgradnji snažne i vitalne budućnosti za sve nas. Dakle, pri podučavanju o EU-u uvijek treba podizati svijest o tome: EU je jedinstvena povijesna prilika za naš kontinent i ovisi o svakom građaninu je li prilika iskorištena ili ne.

ŠTO SLIJEDI?

1

Odmaknuvši se od rada na razvoju, osmišljavanju, testiranju i promoviranju platforme, počinje se uviđati njezin glavni doprinos podučavanju i učenju o EU-u i Europi. Politika općenito, ali EU i Europa posebno su zanimljive teme za nastavnike. Promjene se događaju tako brzo i toliko su brojne da je teško stalno biti u tijeku. To zahtijeva od nastavnika neprestano učenje i obnavljanje znanja kako bi mogli predstaviti učenicima prave činjenice i okolnosti. Stoga je teško osloniti se isključivo na standardne udžbenike. Nakon što škole odluče nabaviti određenu školsku knjigu o EU-u, velik dio njezina sadržaja već je zastario. Izbori su možda presložili Europski parlament, Vijeće i Komisiju, možda su se promijenili temeljni ugovori, možda su se pridružile nove države članice ili su možda izašle stare, ili bi sljedeća međunarodna kriza mogla biti priprema EU-a za razvoj novih pristupa i zajedničkih politika.

2

U skladu s tim, digitalni alat kao što je MEGA platforma može pružiti vrijednu pomoć kako bi se uhvatilo u koštac s podučavanjem o EU-u i Europi. Platforma je živa infrastruktura u kojoj nastavnici pronalaze stvarne i obnovljene sadržaje za podučavanje i učenje, kako za sebe tako i za svoje učenike. Čvrste činjenice o EU-u mogu se lako mijenjati u skladu sa stvarnim razvojem događaja, nastavni materijal može se dodati i mijenjati ako nije u skladu s novim metodama rada i pristupima u poučavanju. Materijali se mogu testirati i dalje razvijati u skladu s povratnim informacijama ciljnih skupina.

ŠTO SLIJEDI?

3

Stoga, nastavnici mogu koristiti platformu kao važnu nadopunu svojim postojećim resursima i kao bazu ideja za podučavanje. Nastavnici mogu kroz materijale poboljšati svoje podučavanje o EU-u i Europi kako bi nastavu učinili svestranijom, raznolikijom, privlačnijom i kvalitetnijom.

4

Kao što su pokazale evaluacije, nastavnici pozdravljaju ovakav komplementarni alat - pogotovo ako imaju slobodu odlučiti kako integrirati resurse platforme u svoje podučavanje. To se odnosi i na njihovo stručno usavršavanje s modulima e-učenja i na korištenje materijala za odabir i podučavanje. Nastavnici mogu najbolje procijeniti svoje individualne potrebe za usavršavanjem, kao i spremnost i motivaciju svojih učenika da se nose s temom Europe i EU-om. Platforma odgovara na taj zahtjev nudeći širok raspon mogućnosti za nadopunjavanje nastave o EU-u i Europi. Platforma im daje kreativnost koja nadilazi formalne nacionalne kurikulume.

5

Obrazovni sustav općenito, a posebno ravnateljice i ravnatelji škola, trebali bi svojim nastavnicima dati priliku i slobodu da sami nadograđuju svoje podučavanje o EU-u. Vjerujemo da takva fleksibilnost u nastavi dobro odjekuje kod učenika koji, općenito govoreći, obično nisu previše oduševljeni rješavanjem europskih političkih pitanja.

ŠTO SLIJEDI?

6

Jedan izvanredan primjer kako su nastavnici inovirali svoje podučavanje uz pomoć MEGA platforme bio je kada su nastavnici koristili module e-učenja zajedno sa svojim učenicima kako bi saznali više o EU-u i Europi. Iako je e-učenje u osnovi dizajnirano za nastavnike, određeni nastavnici iskoristili su priliku da zajedno sa svojim učenicima pregledaju različite module e-učenja te su im omogućili da se poigraju sa svim funkcionalnostima koje je platforma ponudila. Dajući učenicima slobodu izbora predmeta povezanih s EU-om koji su njima najrelevantniji, učenjem o novim pristupima učenju i, što je gotovo najvažnije, prevladavanjem uobičajene podjele između nastavnika i učenika, shvatili su da smo svi učenici kada je u pitanju EU. To nije fiksni, monolitni blok koji vlada našim životima - već otvoreni i ponekad ranjivi konstrukt koji je održiv samo ako smo svi spremni doprinijeti.

MAKE EUROPE GREAT AGAIN

ERASMUS PLUS 2020-1-FR01-KA201-080193

Sufinancira
Europska unija

NOVO OBRAZOVANJE O EUROPI

Izdavač: Partneri projekta *Make Europe Great Again*

Autori i prijevod: Partneri projekta *Make Europe Great Again*

Urednik: Janosch Ptassek za EuroSoc Digital

MAKE EUROPE
GREAT AGAIN

 Sufinancira
Europska unija

 FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA

Istražite MEGA
platformu

<https://www.learningeurope.eu/>

ZA VIŠE INFORMACIJA MOLIMO VAS KONTAKTIRAJTE
FORUM ZA SLOBODU ODGOJA, ZAGREB, HRVATSKA
forum@fso.hr